

“Quan treballes a partir del ‘jo’ narratiu, hi ha un món compartit amb el lector”

Mercè Ibarz (Saidí, Baix Cinca, 1954) publica a Proa el llibre *Vine com estàs*, format per dos relats, “La guerra vista des del mas” i “Repertori de passions”.

—El títol del llibre sorgeix de la frase, de final del llibre, “Com estàs, vida, vine com estàs”. La lliçó és que hem d’acceptar la vida tal com ens ve, sigui en temps de pau com de guerra, present, sobretot, al primer relat? Que la resignació seria una manera d’afrontar la vida?

—No exactament. La frase “Com estàs, vida, vine com estàs”, és d’obertura, de futur, en absolut de resignació. La narradora ha fet les paus amb la seva història.

—Quina relació té el primer relat, narrat en tercera persona, amb el segon, més llarg i contat en primera persona, i quina relació tenen cadascun d’ells amb l’autora?

—Al primer, vist des del mas, recullo les memòries familiars. Vinc d’una família que, per raons cronològiques, es dona el cas de dos germans, el pare i son germà, que estan en les dues parts de la guerra. Hi ha moltes coses de la meva família que tenia ganes de posar per escrit. Algunes contades durant la infantesa o la joventut i d’altres que es revelen en el moment de la mort del pare. Això em dona peu a jugar entre el relat familiar mític, la història, coses que haurien pogut passar, com la visita de Costa, i coses que conec i que estan suprimides del relat oficial, com el paper que va fer el Consell d’Aragó. Al segon parla la filla del mas i són les reminiscències de la gent de la meva generació, a partir d’aquests orígens col·lectius.

—Tot i néixer el 54, deveu haver sentit el pes de la guerra, no?

—La meva generació no va viure res d’allò en primera persona, però d’alguna manera la vius, en la infància. El pare, com tanta gent, va fer el servei militar en la postguerra, durant alguns anys. Vas viure com si estiguessis enmig d’unes ruïnes que no saps quines són. I queden reminiscències sobre diverses coses. Per això aquestes reminiscències conformen, en el segon relat, un repertori: l’alegria de créixer i de viure; la ruptura que implica fer-se adult, tot de qüestions relacionades amb com fer-se càrrec de la pròpia responsabilitat de

Mercè Ibarz publica en Proa el llibre *Vine com estàs*, format per dos relats.

viure, sobretot quan surts d’una dictadura. Com viure la llibertat que tenim després d’haver viscut sense. És un llibre sobre el canvi i la necessitat ineludible de parir-se, de nàixer un mateix.

—En tots dos relats, combineu, com en tots els vostres llibres, l’apunt realista, amb l’observació íntima i impressionista.

—M’interessen les històries, els afectes, que han estat com suprimits, com amagats. Només en el que és parcial o danyat, o no es pot descriure exactament, —en les absències, sobretot— podem trobar algun indici.

—Dirieu que seguïu una tendència estilística, en comparació de la vostra obra anterior?

—Sí. L’he escrit a cor obert, tan despulalat com he pogut. Hi he practicat l’art d’escriure sense art. Cada vegada intento ser més rigorosa a l’hora de descartar les càrregues sentimentals o afectades. L’he escrit sense refistolaments ni sentimentalismes.

—Sobretot, tenint en compte la presència de la mort, de l’absència, en tots dos relats.

—Certament.

—Però sí que deixeu que la narradora es manifesti, que reflexioni sobre les relacions humanes, sobre el comportament humà, bo i evitant, això sí, el perill de les grans frases.

—Bona part de la meua literatura va començar des del “jo” narratiu i l’assumeixo completament. Primer no saps on et durà, a què t’obliga. Després, de vegades no saps com sostenir-lo aquell “jo”. El límit és l’egocentrisme, el narcisisme. Però també t’adones que el recompte d’allò viscut no és contrari a la imaginació, com demostren Proust i Pla, d’imaginació desbordant. *El quadern gris* és una novel·la, una novel·la d’iniciació. L’altre avantatge que tens quan treballes a partir del “jo” narratiu és que hi ha un món compartit amb el lector.

—El lector veurà que la narradora del segon relat és la filla del mas, del primer relat?

—Penso que necessàriament ho veurà. Em penso, eh? Ara bé, les dues parts tant es poden llegir independents com bé travesades. Hi ha personatges que es repeteixen. Hi ha un fil comú que va sortint, que no és a primera línia, però va sortint.

Lluís Bonada